

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 mars 2015 att ge bl.a. civilutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:65 Verksamheten i Europeiska unionen under 2014 och följdmotioner i de delar som rör utskottets beredningsområde.

Civilutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör civilutskottets beredningsområde samt över motion 2014/15:3044 av Julia Kronlind och Björn Söder (båda SD) yrkande 41.

Civilutskottet ställer sig inte bakom det tillkännagivande som föreslås i motionen och föreslår därför att utrikesutskottet avstyrker motionsförslaget.

I yttrandet finns tre avvikande meningar.

Utskottets överväganden

Inledning

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2014. Skrivelsen tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar. Civilutskottets beredningsområde berörs bl.a. av avsnittet Jämställdhet och arbetet mot diskriminering (s. 165–167).

Könsfördelningen i bolagsstyrelser

Skrivelsen

I avsnittet Jämställdhet och arbetet mot diskriminering (s. 165 f.) redogör regeringen för att kommissionen i november 2012 lämnade ett förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade bolag. Förslaget innebär att styrelseledamöterna i de största börsbolagen ska utses i en särskild tillsättningsprocess där kriterier för urvalet bestämts och redovisats i förväg. Målet är att styrelserna senast 2020 ska bestå av minst 40 procent av det underrepresenterade könet.

Förslaget har förhandlats i rådet sedan februari 2013. Vid Epscoråden i juni och december 2013 samt i juni 2014 lämnades lägesrapporter. Det italienska ordförandeskapet hade därefter som ambition att nå en allmän inriktning om förslaget vid Epscorådet i december 2014, men inför mötet stod det klart att det inte var möjligt. Kommissionen har dock meddelat att man ska fortsätta att verka för att direktivet antas.

Europaparlamentet har haft omröstning och antagit ett förslag som i huvudsak överensstämmer med kommissionens.

Civilutskottet informerades i november 2014, och överläggning ägde rum i december 2014. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december 2014. Mot bakgrund av att förslaget under förhandlingarna i rådet fått en väsentligt mer flexibel utformning, föreslog regeringen att Sverige ska stödja förslaget. Riksdagens majoritet meddelade dock att man anser att förslaget alltjämt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Motionen

I motion 2014/15:3044 av Julia Kronlind och Björn Söder (båda SD) yrkande 41 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska motsätta sig kvotering på EU-nivå.

Utskottets ställningstagande

Kommissionens förslag till ett direktiv om jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser var under hösten 2012 föremål för subsidiaritetsprövning i riksdagen. Civilutskottet ansåg att direktivförslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (utl. 2012/13:CU14, rskr. 2012/13:138). I det motiverade yttrandet anförde riksdagen bl.a. att det är viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Enligt riksdagen var det positivt med initiativ på ett så viktigt område. Riksdagen ansåg dock att de regler som ska gälla för hur ägarna utser styrelseledamöter bör förbli en sak för varje medlemsstat att bestämma. De gränsöverskridande problemen på området var, enligt riksdagen, inte heller så stora att en reglering av frågan på EU-nivå är motiverad. Riksdagen ansåg alltså att det inte fanns tillräckliga skäl att vidta åtgärder på EU-nivå. Målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bedömdes kunna uppnås bättre genom nationella åtgärder.

I december 2014 överlade civilutskottet med regeringen om direktivförslaget. Utskottets majoritet ansåg även då att det inte fanns tillräckliga skäl för att införa en reglering på EU-nivå. Enligt utskottet stred förslaget mot subsidiaritetsprincipen (prot. 2014/15:10 § 4).

Civilutskottet anser alltså att det är viktigt att könsfördelningen inom ekonomiskt beslutsfattande blir jämnare, men utskottet anser att det inte finns tillräckliga skäl att införa könskvotering på EU-nivå. Varje EU-land bör själva bestämma reglerna för hur ägarna i ett företag utser styrelseledamöter. Förslaget är inte förenligt med vare sig subsidiaritetsprincipen eller proportionalitetsprincipen.

Med hänsyn till att Sverige i förhandlingsarbetet inom EU motsätter sig direktivförslaget finns det inte behov av något tillkännagivande. Utrikesutskottet bör därför avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.

Stockholm den 16 april 2015

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M), Mikael Eskilander (SD), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S), Maria Strömkvist (S), Nina Lundström (FP) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Avvikande meningar

1. Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (S, MP)

Johan Löfstrand (S), Lars Eriksson (S), Eva Sonidsson (S), Emma Hult (MP), Johanna Haraldsson (S), Shadiye Heydari (S) och Maria Strömkvist (S) anför:

Sverige ligger långt fram på jämställdhetsområdet, även om det finns mycket kvar att göra. I många länder inom EU är bristen på kvinnor i maktpositioner påtaglig. Det är därför angeläget att Sverige arbetar aktivt även på EU-nivå för att jämna ut skillnaderna mellan könen.

En jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser löser inte problemet med bristen på jämställdhet i samhället, men är ett viktigt steg som tillsammans med andra leder i riktning mot ett samhälle där kvinnorna har halva makten och hela lönen.

Det nuvarande kompromissförslaget från det italienska ordförandeskapet ger medlemsstaterna ett betydande utrymme att uppnå målsättningen på det sätt som medlemsstaten önskar, t.ex. genom att näringslivets självreglering ger resultat.

Det finns skäl att tro att svenska börsbolag med god marginal kommer att uppfylla det lågt ställda kravet för att en nationell lösning ska vara tillåten.

Genom att stödja förslaget ges Sverige möjligheter att aktivt påverka arbetsinriktning.

Vi anser därför att Sverige bör acceptera kompromissförslaget, som lämnar ett betydande utrymme för nationell lagstiftning eller självreglering och värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen (nationella regler och kollektivavtal) när det gäller utseendet av arbetstagarledamöter.

Mot bakgrund av detta ser vi inte någon anledning att ställa oss bakom det tillkännagivande som föreslås i motionen. Vi anser således att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.

2. Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (SD)

Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilander (SD) anför:

Enligt vår uppfattning är det önskvärt med en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser. Vi anser att det är ägarna som ska ha ansvar för att se till att styrelserna präglas av mångfald och att den samlade kompetens som finns bland både kvinnor och män tas till vara. En jämnare könsfördelning bör således främjas med andra medel än med tvingande lagstiftning.

I december 2014 överlade civilutskottet med regeringen om direktivförslaget. Utskottets majoritet ansåg att det inte fanns tillräckliga skäl för att införa

en reglering på EU-nivå. Enligt utskottet stred förslaget mot subsidiaritetsprincipen.

Vi anser att direktivförslaget alltså strider mot subsidiaritetsprincipen. I förhandlingsarbetet inom EU bör regeringen därför motsätta sig direktivförslaget. Vi ställer oss således bakom det tillkännagivande som föreslås i motionen och anser att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.

3. Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2014 (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V) anför:

Enligt min uppfattning måste man sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa, men också om att ta till vara alla människors kompetens. Om kompetensen hos både kvinnor och män i näringslivet tillvaratas får företagsledningarna den bästa sammansättningen, vilket gynnar företagen och därmed tillväxten. Jag anser alltså att det är mycket angeläget med initiativ som syftar till att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Åtgärder i detta syfte ska dock inte företas på EU-nivå. Det är i stället en uppgift för varje medlemsstat att ta initiativ till att åstadkomma en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelserna.

Mot denna bakgrund anser jag att direktivförslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Med hänsyn till att Sverige i förhandlingsarbetet inom EU motsätter sig direktivförslaget finns det inte behov av något tillkännagivande. Utrikesutskottet bör därför avstyrka motion 2014/15:3044 yrkande 41.